

A „MURAKÖZ“
megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak:
Egészévre 4 frt. — kr.
Félévre 2 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. — kr.
A lap szellemi részét illető közlemények a „Muraköz“ szerkesztőségéhez, az előfizetési díjak pedig Fischel Fülöp könyvkereskedéséhez Csáktornyára küldendők.

MURAKÖZ

MEDJIMURJE

„MEDJIMURJE“
Izlazi svaku nedelju
Čena mu je:
Na celo leto 4 frt — kr
Na pol leta 2 frt — kr
Na četvert 1 frt — kr
Sva pisma i pošiljke naj se pošiljaju „Uredništvu Medjimurja“ a predplata knjižaru Filipa Fischela vu Čakovec.

V E G Y E S T A R T A L M U H E T I L A P I N O V I N E Z A M E D J I M U R S K I P U K .

M E G J E L E N I K M I N D E N V A S Á R N A P . — I Z L A Z I S V A K U N E D E L J U

A selyemtermelés.

Muraközben a régi jó időkben a selyemtermelés ugyanira üzetett, hogy a nép, egyik biztos kereset forrásul tekintette azt. Hogy itt csakugyan gond fordított ez iparágra, arról beszélhetnek a községek közlegelői mellett kihatott szedresek elvénült fái. A perlaki Filanda épület is a selyemtenyésztés céljainak szolgált sok éven át. Azonban valószínűleg a kormány kapzsisága miatt, mely monopoliummá tette a selyemtermelést kiment a divatból. S ki tudja, Muraközben hány ház s hány hold föld nem árvereztetett volna el, hány földműves család nem züllött volna szét, ha a selyemtermeléssel is foglalkozott volna? A magas kormány gondoskodása folytán, újra szőnyegre került ez ügy. A muraközi földművelők jóléte érdekében vélnünk cselekedni, amidőn a nép vezetőinek figyelmét felhívjuk a selyemtermelésre. Megyénk tevékeny s valóban buzgó tanfelügyelőjének ez érdemben a tanítóhoz még a múlt hóban intézett felhívását és lapunk egyik t. munkatársának idevágó közleményét lapunkba iktatván, a muraközi nép érdekében kérjük a nép t. vezetőit, hassanak oda, hogy a selyemtermelés Muraközben ismét felvirágozzék!

I.

Zalavármegye összes tanítóihoz.

Nagy örömmel hozom tanító urak tudomására, hogy a nagyméltóságú földművelési, ipar és kereskedelmi miniszterium selyemtenyésztési meghatalmazottjának Zalavármegye buzgó közigazdasági előadójához intézett s október hó 12 én 8959 sz. a. kelt átiratához képest a selyemtenyésztés előmozdítása tekintetéből már a jövő év tavaszán a vármegye minden szolgabírói járásában, állami költségen s állami felügyelet alatt álló szederfa telepek fognak felállíttatni, melyekben a kényes és nagy gondozást igénylő szederfa magvetés helyett két-három éves kész csemeték fognak ültettetni s kineveltetni.

Ama nagyjelentőségű érvek után melyekkel a selyemtenyésztés nemzetgazdasági fontosságát s a tanító uraknak e téren kifejthető hazafias buzgóságát e helyen már más alkalomból méltattam — csakis örvedetesnek jelezhetem e hirt; sőt okom van hinni, hogy e tankertület tanítóinak meleg érdeklődése s ügybuzgalma méltó leend a magas miniszterium által meghozott nagy áldozatokhoz.

Ha minden néptanító a községi faiskolában leendő kinevelés végett csak néhány száz darab szederfa csemetének elfogadására ajánlkozik s a kezelést az után lelki ismeretesen teljesíti — hatalmas lépéssel vitetik előbbre a magas miniszterium üdvös szándékának megvalósítása.

Felkérem tehát tanító urakat hogy a szederfamagnak a jövő tavasszal leendő elvetéséhez, a részükre kieszközölnöd szederfa csemeték elültetéséhez — a gondozásuk alatti községi faiskolában kellő terjedelmű térséget már ezen ősszel elkészítsenek s a kir. tanfelügyelőséghez mennél előbb beküldendő válaszukban nyilatkozzanak:

- mily mennyiségű szederfa magot,
- mennyi petét,
- kinevelésre hány darab szederfa csemetét kívánnak.

Zala-Egerszeg, 1885. okt. hó

Dr. Ruzsicska Kalmán
kir. tanfelügyelő.

II.

A selymér azon egyetlen rovar, mely az embernek közvetlen hasznót ad és nagy számmal tenyésztetik. A selyem mint di-

vatszikk már az ókori népek előtt is igen kedves volt; és ezt arannyal mérték le. — Eredeti hazája Ázsia, s itt a chinaiak foglalkoztak vele először és innét vitetett át a selyemhernyó Perzsia és Indiába. Ezek azonban oly féltékenyen őrizték a selyemtermelés titkát, hogy halálbüntetést szabtak arra, ki azt elárulja. Európában Kr. sz. után a 6 században hozatott be, még pedig két szerzetes barát által, kik kivájt botokba rejtették a selyemgubókat s úgy csempészték ki Indiából. Lassankint szétterjedt ezen hasznos rovarok tenyésztése Görög-, Olasz- és Dél-F ankhonban, hol a selyem feldolgozása számtalan embernek nyújt keresetet és életmódot.

Hazánkban is több ízben tettek kísérletet ezen iparág meghonosítására és habár éghajlatunk eléggé kedvező a selyemtenyésztéshez — s kellő gondozás és ápolás mellett a legnagyobb sikerrel lehetne üzni — még sem birt eddig elterjedni s ugyszólván csak parlagon hever, mert folytonos akadályokkal kell neki küzdenie.

Az első kísérletet nálunk 1735-ben Mercy gróf tette Verseczen, de 1739-ben a török hadjárat miatt félbeszakadt. II. József nagyobb lendületet adott a selyemtermelésnek, de behozván a monopoliomot — ezáltal elriasztotta a közönséget ezen fontos iparágtól. Történtek azóta is kísérletek, de eredmény nélkül; míg végre újabb időben kormányunk bölcs férfiai vették pártfogásuk alá.

Tagadhatatlan, hogy ezen idő óta a selyemészet halad, de ezen haladás korántsem kielégítő; mert a nagy közönség előtt még mindig ismeretlen, pedig igen kívánatos volna, hogy ezen hasznos iparág egész hazánkban minél előbb elterjedjen; de különösen óhajtható ez a Muraközre nézve, hol a talaj a szederfatenyésztéshez igen alkalmas s a lakosság kevés földje mellett ezen iparágat igen könnyen üzhethetné.

A selyemtermelés évenként igen szép jövedelmet biztosít a vele foglalkozónak, nagy munkát és fáradságot sem igényel — mert csak a kikelésnél kell nagyobb figyelmet reá fordítani, azután már a dologra nem alkalmas gyermekek által is lehet a felügyelet és etetést gyakoroltatni, költségbe sem kerül, mert a szegszárdi selyemtenyésztő intézet ingyen és bérmentve küldi meg azoknak, kik hozzá fordulnak a gubókért.

Minden előnyök daczára nálunk ma még a selyemipar nem bír kifejlödni, mert hiányzik a fő, hiányzik a szederfa. A szederfatenyésztéssel kellene tehát kezdenünk, de ez ismét sok akadályba ütközik.

Egyes emberek nem akarnak vagy nem érnek rá a fatenyésztésre; a községben lévő intelligensebb osztálynak: tanító és lelkes uraknak kellene jó és buzgó példával előljárni. Igen de legtöbb helyen a községi faiskolát nem bízzák a tanítóra, így van itt nálunk is, a község maga akarja kezelni s ezen kezelés mellett sok községben csak névleg van faiskola, tényleg azonban parlagon hever, csak holmi lim-lom gaz terem benne, a faiskola vizsgálók nagy gyönyörűségére. Gyakori eset az is, hogy a tanító kellő figyelem, munka és fáradság mellett a faiskolát beplántálja s mikor legszébb reménye van, hogy tevékenységét siker koronázza, akkor a község egyes lakói a szép csemetéket elhordják a tanító tudta

és engedelmével s így jutja a a boszankodás. Nagyon természetes, hogy az ily eljárás a legnagyobb buzgalmat is lehasztja s helyét fásult közönyösség foglalja el.

Kívánatos és felette szükséges volna tehát, ha a selyemtenyésztés és fatenyésztés érdekében oly törvények hozatnának, hogy a községi faiskolák kezelése és gondozása csakis kizárólag a néptanítók gondja, de viszont a községi előljáróság is tartozik a legszigorubbán őrködni a fölött, hogy a faiskolából senki se hordja el a csemetéket s az olyant, ki az anyám és tied közti fogalmat szem előtt téveszti, példás büntetés érje. —

A becsületes, munkát kereső népnek ezáltal két hasznos foglalkozás nyujtatnék, megtanulná a fatenyésztést, mi szép jövedelmet és élvezetet hozna neki s ha szederfával rendelkeznek a selyemipar által jutalmazó munka biztosítanék részére és ez hozzájárulna a szegénység leküzdéséhez, mely minden erkölcsiségnek legnagyobb ellensége.

A selyemtermelés csak úgy bír kifejlödni, ha a néptanítók veszik pártfogásuk alá, a kormány támogatása mellett, mert a néppel ők közvetlen érintkeznek, ők vannak hivatva arra, hogy ezen iparágat már a gyermekkel megkedveltsék de ez csak úgy lesz elérhető, ha előbb a néppel a szederfa hasznait megismertetjük, ha arra ösztönözzük, hogy az utak mentén és minden oly helyre, mely másra ugysem igen alkalmas fákat ültessen és az állam vagy községek birtokát képező fák szándékos rongálásáról leszoktatjuk.

E célból szükséges, hogy népszerű felolvasásokat tartsunk, a népkönyvtárakat szaporítsuk s azon legyünk, hogy népünk elméleti és gyakorlati oldaláról ismerje meg a munkásság áldásos gyümölcsét.

Az ipar és kereskedés egyik legfőbb tényezője az állam vagyonosodásának, karoljuk fel tehát ezen parlagon heverő iparágat mely kezdetben ugyan szerény, de később mindig nagyobb és nagyobb jövedelmet biztosít annak ki vele foglalkozik, és elősegíti vagyonosodásunkat, mi nemzeti fejlődésünkre igen szükséges.

LÓB SIMON
néptanító.

Csáktornya 1885. november 25.

A csáktornyai jótékony nőegylet mind mult, úgy folyó évben is a Megváltó születésének évfordulóján, az irgalmasság testi cselekedeteiben óhaj több szegény, de jómagaviseletű és szorgalmas tanuló résztvenni, miért is e célra szeptember 22-én tartott gyűlése alkalmával az egylet pénztárából 40 frtot szavazott meg, és az egylet kezében gyűjtést rendezett. A gyűjtés teljesítésére özv. Laubhaimer Józsefné és Angyán Kálmánné öngyűjtésükkel kérték föl, a kik is a legnagyobb készséggel fogadták el e sok kellemetlenséggel járó, de magaslatos cselekmény teljesítését és a gyűjtést már 23-án meg is kezdték. ... Az egylet ugyancsak e tárgyban a város jósziú lakóihoz pedig a következő felhívást intéz:

Felhívás. A csáktornyai nőegylet, a hidegkel küzdő szegény tanulók felruházása céljából ez évben is óhajt karácsonyát rendezni. Evégből hízalommal fordul Csáktornya város jósziú lakóihoz, kérvén őket: szíveskedjenek a nőegyletet nemes szándékában támogatni és a csáktornyai szegény tanulók számára pénzt ruhaneműeket, ruhaszövetet ajándékozni!

A szives adományokat december hó 2-áig Zakal Henrikné nőegyleti elnökhöz kéri küldeni. Csáktornya, 1885. november 25.

A NŐEGYLET VALASZTMÁNYA.

Draskovec 1885. nov. 18.

T. szerkesztő ur!

Tisztelettel kérem, szíveskedjék alábbi közleményemnek t. lapjában helyet adni.

Draskoveczen f. hó 16. és 17-iki éjjel ismeretlen gonosztevők a plébánia lakásba hatoltak, felszakították a külső- és belső ablakot, kikarták emelni a vasrácsot az ablakból, azonban a zörejre felébredtek a cselédek s elkergették a gonosztevőket, akik egy kapát és egy tölgyfadorongot hagytak hátra, mellyel az ablakokat feszítették — megugrottak s a falu közepén lakó egyik gazda házában próbálták szerencsét. De onét is elkergették őket. A harmadiknál azonban 2 fazék tejet és zsirt loptak, a negyedik gazdánál pedig (a község bírója átellenében) az ablakon keresztül tolvaj, a ládából fehérneműt, egy esernyőt és 20 frt készpénzt vittek el, a mely alkalommal egy vasásót, (melyet a plébánostól loptak), hagytak hátra.

És mind ez 4 órán keresztül az országot mellettké faluban történt. Bizony szomorú dolgot, hogy olyan világban élünk, melyben a becsületes embernek sem élete sem vagyona nincs biztonságban, a semmire való emberek előtt.

X.

(A mint értesülünk, a tolvajok Jurkovits Mihály és Sárközi Katalin cigányok személyében már hurokra kerültek. Ugyanis a nevezettek a hegység között kóborolván, a járőr megállította őket s náluk több ruhaneműt talált, melyekről kiderült, hogy azokat folyó hó 16-án éjjel Draskoveczen lopták el. A jón adarak bekisértettek.)

SZERK.

H I R E K.

— **Öngyilkosság.** Hász Ferencz, ramaicsai őrhöz beosztott honvéd, a laktanyából kiszökött s a büntetés félelmétől a mult napokban saját fegyverével mellbe lötte magát, és a kanizsai kórházban sebében meg is halt.

— **A csáktornyai nőegylet** f. hó 22-én választmányi gyűlést tartott, melyben karácsonykor a szegény tanulók felruházása kimondatott. A gyűjtés szép eredménnyel folyik. Már eddig 80 frtnál több gyűjtetett össze. A felhívást az adakozásra lapunk más helyén közöljük. A gyűlésben elhatároztatott, hogy a nőegylet alaptökéje gyarapítására Sylves-

terkor tánczszal és tombolával egybekötött mulatságot rendez.

— **A vöröskereszt-egyletnek** Csáktornyan székely fiók-egyesülete f. hó 22-én gyűlést tartott, melyben több, az egylet életébe vágó indítvány fölött folyt az eszmecsere és a fiók-egylet további fentartása kimondatott.

— **A csáktornyai vadász-társulat** ma f. hó 29-én délután 6 órakor a „Hattyu“ vendéglőben folytatólagos értekezletet tart, melyre az érdeklettek tisztelettel meghívotnak!

— **A nedeliczi koresmában** egy napszámot két nedeliczi lakos megtámadott s tőle 2 frt készpénzt vett el. A tettesek a kir. járásbírósnál bejelentettek.

— **Sárdi Imre** alsó-koncovcsaki lakás ipjához, Zebánecze ment f. hó 21-én látogatás az ottani koresmába tért be, hol polkát rendelt játszani a muzsikuskoknak, de a mulatók felbőszültek azon, hogy a csárdást félbehagyatta s kidobták a koresmából. Kint pedig fahasábokkal Sárdit annyira elverték, hogy a szerencsétlen belehalt. A csendőrség a tettesek közül a 3 főzinkost elfogta.

— **A strukoveczi erdőben** a csendőrségi járőr két orrvadászt fogott el, kik zebáneczi illetőségűek. A járőr az orrvadászok puskáit elvevén, feljelentést tett ellenök.

— **Orehovicza községben** a kanyaró járvány fellépése orvosilag megállapított és e miatt az iskolák bezárvák. miután már 42 iskolás gyermek fekszik az érintett körben. A magában véve nem veszélyes kanyaró, veszélyessé válhatott volna, ha a járási orvos ur, jó eleve nem intézkedik és az előjáróságot nem utasítja az óvrendszabályok fogantatására. A nevezett kór tovább terjesztésének meggátlása és egyuttal megszűnése reményelhető, met a járási orvos ur másodnapokint tüzte ki teljesíteni az ellenőrzést.

— **Fried Bruno** hírneves német recitator Csáktornyan f. hó 25-én tartotta előadását a „Hattyu“, szálloda nagy termében. A műsor több humoros részletből állott, mely a csekély számban megjelent distinguált közönséget mindvégig derűtségben tartotta.

— **Zene-hangszerek!** Figyelmeztetjük

t. olvasóinkat Trimmel N. János Bécs VII. Kaiserstrasse 74. „Harmonikák“ hirdetésére. E czég több mint egy negyed század óta áll fenn, — Zene-hangszerek szüksége esetében Trimmel czéget mindenkinek legjobban ajánljuk.

Szerkesztői izenet. P o s m a M e d j i m u r s k a. Közölni fogjuk. — N e m e s - V i d L. u r n a k. A méhetenyésztés. Alkalmilag közöljük. — B é c s T. J. Intézkedtünk. — M a c i n e c. S. Nagyon köszönjük! A jövő számban. — S z o b o t i c z a. Cz. P. urnak A hirt köszönjük! Máskor is kérünk szives tudósítást! — A. D o m b o r u C s. J. k. a. Köhler zongoraiskolája bekötve, jó állapotban 3 frt 50 krért kapható szabad kézből. Hogy kinél? ha kívánja értesülhet általunk lapunk jövő számának c. rovatában. — Z á g r á b. V. R. u r n a k. A mint láthatja, kívánsága készséggel teljesített.

IRODALOM.

— **A méhészettel** foglalkozóknak ajánljuk a „Méhészeti Lapokat“, mely a magyar orsz. méhészeti egyesület közlönye. E havi folyóiratot Kriesch János szerkeszti. A legutóbb megjelent f. évi 11. szám a következő tartalommal bír: Isten hozott (költemény a III. vándorgyűlés alkalmából) Fenyéry S. — Magyarország méhtermékeinek külforgalma. Telkes S. — A keretméretek egységességéről. Borszéki S. — Kisebb közlemények. — Egyesületi élet. — S a t. A lap előf. ára egész évre 3 frt. Ujból melegen ajánljuk a méhészettel foglalkozóknak e szaklapot!

— **A „Magyar Háziasszony“** háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap nélkülözhetetlen magyar asszonyaink asztalán. Változatos tartalma s csinos kiállítása egyaránt ajánlják. Mi is ajánljuk olvasóink szépemének. Ára negyedévre 1 frt. 50 kr. Megrendelhető: Bpsten, V. Nagy-Korona utca 19. szám alatt.

HORVATSKI DEL „MEDJIMURJA“

Domovina.

Isto tak, tko hoće biti dober ljubitel domovine, mora poznati svoju domovinu, ljude vu njoj stanujuće, njihove kréposti i falinge, njihove medjusobne odnošaje i potreboće; drugač nemre biti hasnoviti kotrig one zemlje, po kojoj hodi, nemre biti podpora domovine, nemre biti razumni podpiratelj njene sreće, njenoga dobrostanja. On človek, koj svoju domovinu, jeli je vu visokoj časti jeli hodi za plugom, je, i on maše sabljom kak soldat, jeli s perom kakti ručeni človek, jeli tira meštiju ili poljodelstvo, ako nepozna svoju domovinu, spodoben je mrtvoj grudi, koja takaj pripada domovini, ali od nje nikaj nezna. Vsaki mora barem na toliko poznati svoju domovinu, da nemisli, da je ona jedina zemlja na svetu, vu kojoj teče med i mleko ili da je ona stan tuđe i nevolje. Vsaki izmed nas, i najmenjši mora poznati né samo hizičku ili mésto, vu kojem se je rodil, nego celu domovinu i susede njezine.

Peter. Lehko je tebi Marko govori, koj si bil soldat, pak si preputuval celu Magyaršku, bil si tijam v Beču, bil si v Talianskoj zemlji, i Bog zna, kak se vse one zemlje zovu, kud si ti hodil; ali gde bi se mi sirote vse to navčili? Kak dalko sam hodil kakti foringaš, tak dalko poznam Magyaršku, a da po celoj Magyarškoj zemlji putujem, neimam niti peneze niti vremena.

Marko. Je kampak, za vezda se to od vas potrebuвати nemre, ali vezda imate farnu školu, pak vidiš, prav ova farna škola je ono mesto, gde se zvun drugih hasnovitih stvarih vuči i poznavati domovinu. Gga dojdeš dimo, pozovi ti svojega Franceka, pak mu reči, da si ti čul da se vu školi vuči, kakova je zemlja Magyarška, kakvi su vu njoj ljudi, kaj se je gda vu njoj pripetilo pak ti bude Francek vnogo toga na pamet znal povedati od domovine a česa nebude znal, to ti bude iz kajige čtel.

Andraš. Tak i je. Ja sam do vezda samo mirno poslušal, ali vezda ti budem,

dragi Marko, povedal, kak ja baraćem svojim Matekom. Moj Matek je meni vsako nedeju moral povedati, kaj se je vu školi črez tjeden navčil, a zatim moral mi je čteti iz svojih knjig. S tém sem to postigel, da sam navč znal, kaj mi se je dete vu školi vučilo i kak je napredovalo, a poleg toga ja siromak koj sam nigdar né hodil vu školu, vezda sam se vnogo toga navčil, pak vezda stopram sam opazil, da človek stopram onda postane pravi človek, gda se navči čteti, pisati i računati.

Od gda moj Matek zna pisati, vnogo menje imam kvara, ar mi on vezda vse računa, vse zapiše, kuliko i komu sam kaj dal ili platil, posudil; prvlje sam skorom navek imel nesreču vu štali, nigdar nisem znal, gda mi se bude koja krava stelila, pak se je otelila vu šumi, gde ju je pastir né mogel taki najti, a jedenput se mi je pripetilo da ju je stopram drugi den našel i to vcrk-njeau, ar gda se je telila, nije joj bilo pomoči. Vezda je ne to, ar znam, gda se bude koja krava telila, ili prasica prasila, ar Matek navek zapiše, kada se koja zagoni.

Marko. Andraš gda tak govoriš, rad te poslušam! Da bi samo Bog dal, da bi i drugi roditelji tak baratali domaj s decom svojom! Onda bi i imali od škole hasen; no ako roditelji nepridržavaju decu k navuku, onda su škole zabadava, ar ono, kaj se dete vu školi navči, friško i pozabi. No da se povrnemo ra stvar, tojest ljubav domovine. Ja moram od toga malo obsirneše govoriti i to zato, jer je to osobito znamenito.

Tko ljubi domovinu svoju, on nastoji vse svoje sile, duševne i tělovne, vse svoje sposobnosti tak razviti i usavřiti, da bi s njimi navč kaj najviše mogel hasniti domovini svojoj. On nenagovarja samo druge na delo, nego i sam dela; nečeka on na to, da dobra dela njegova drugi hvale, zlatom i srebrom plaćaju ili mastnimi službami i visokimi dostojanstvi ga nadeljuju, nego on dela odprto i skrovno samo za to, da s tim hasni domovini. On nepazi na ničiju hvalu; on mučevno podnaša vse pogrde i krivice, koje

više putih pravi ljubitelj domovine trpeti mra od vlastitih domorodcov, od nezahvalnih sirov domovine. Kada grozi domovini pogibelj onda ju brani pravi rodoljub rečjum i činom ter je pripraven isti svoj život za nju alduvati.

(Drugi put dale)

GLAD FERENCZ
učitelj.

Svilarstvo

Svilni kucec je jedini kucec, koj ljudem neposredno hasna daje, i vu velikom se broju hrani. Svila je već pri starinskih ljudih tak obljubljena bila, da su ju s zlatom vagali. Prava domovina joj je Azija, odkud se je vu Perziju i Indiju donesla. Ovdí su svilarstvo vu ta.voj tajnosti držali, da su na smrt odsudili onoga, koj bi ju bil izdal. Vu Europu se je svilarstvo vu 6. stoleču po Kr. nar. preneslo i to po dvih redovnikih, koji su jaja od svilcov vu šuplju botu skrili i tak došvercali iz Indije k nam. Pomalo se je ov hasnoviti kucec razprostranil po Grčkoj, Talijanskoj i južnoj Franceškoj, gde vnoгим ljudem kruha daje.

I vu našoj domovini su već višeput hoteli svilarstvo vpeljati, i polek priličnoga podnebja s marljivostjum moglo bi se s najvećim dobičkom tirati. Ali polek sega toga nije se moglo do vezda rezprostraniti, i tak rekuč čisto je zenemarjeno, kajti se je navek s neprilikami moralo boriti.

Najpredi je probal svilarstvo vu našoj domovini vpeljati grof Mercy vu Versecu leta 1735. ali se je već leta 1739. radi turskih napadajov pretrgnulo. Jožef II. još mu je vekšega mahá dal, ali kad je monopoliuma vpeljaj, prestrašil je puka od ove hasnovite meštije.

I potlam su delali probe-ali prez hasna, dok za god mudri ljudi naše vlade nisu za taj posel zavzeli.

Nije moći tajiti, da od toga vremena svilarstvo jako napreduje, ali još ne zadosta, jer je još pred svetom nepoznata, ako prem bi jako bilo potrebno da bi se ta meštija po celoj domovini razprostranila; osobito pak je to za Medjimurje potrebno. gde je zemlja jako dobra za dudovine (murve, maline.) a puk bi lahko se s tim bavil.

Svilarstvo nam na leto lepoga dobička nosi i malo i malo truda zahteva, kajti je samo pri valenju gusevicah treba malo bolje paziti, a onda već moreju za posel nesposobna deca na to paziti, niti nikaj nekošta jer jajca nam zabadlav pošljeju iz segsardske svilarne, ako se tam obrne.

V truc semu tomu, nemre se pri nas taj posel razviti, jer fali glavno, faliju maline. S nasadjivanjem malinah bi morali pričeti, ali i to ima puno zaprekah.

Nekoji ljudi nečeju, drugi nemaju čas drevje saditi, i za to moraju vu občini navučitel i duhovnik s dobrom peldum naprvo iti. Vu najviše mestah nečeju občinskoga sadovnjaka navučitelu predati a tak je to i pri nas; občina ga sama hoće rukovoditi i hasna mu zeti, i polek takvoga rukovodjenja je vu nekojoj občini sadovnjak samo po imenu a za istinu samo drač i grnje raste vu njem na veliko veselje nadzirateljom sadovnjakov. Vnogi put se pripeti, da navučitel s pazlivost-jum, trudom i mukom napuni sadovnjaka s cepi i dok se najbolje raduje i misli, da mu se bude trud izplati, onda mu prez njegovoga znanja odneseju najljepše cepc, a njegova plača je žalost i zla volja. Na takov način zemeju človeku i najbolšu volju.

Jako bi daklem potrebno bilo, da bi se za svilarstvo i sadnjenje drevja takov zakon vpeljal, po kojim bi občinski sadovnjak čisto na navučitelovu brigu i skrb spadao ali bi zajedno moralo občinsko poglavarstvo marljivo i oštro paziti, da nebi nitko cepc iz sadovnjaka nosil, a onoga koj bi to učinil, dobro bi ga kaštigovali.

Na taj način bi si marljiv človek dvojega hasna priskrbo: navoio bi se drevje povati, kaj bi mu lepoga hasna nosilo, a ako bi maline poval, imal bi i drugoga hasna kojega bi mu svilarstvo nosilo i tak bi se pomalo odstranilo siromaštvo, koje je neprijatelj svemu dobrou.

Svilarstvo samo onda more napredovati ako je navučitelji pod svoju skrb zemeju, kajti oni se neposredno dotičeju s pukom, njihova je dužnost vu deci ljubav i nagnuče k tomu pobuditi. To je samo tak moguće, ako ljudi predi prepoznaju hasna malinah, i ako je nagovorimo, da polek putov i na ona mesta, koja nisu za drugo, drevje nasadiju i ako je odevčimo občinsko drevje hotomce kvariti.

Zato je potrebuo ljudem šteti, pučke knjižnice povekšati i predstaviti jim hasna, kojega nam posel nosi.

Najglavneša stvar državnoga gospodarstva je rukotvorstvo i trgovina. Razložiti moramo dakle ovu hasnovitu i zanemarenu meštiju, koja s početka slaboga ali potlam sve vekšega i vekšega hasna donša onomu koj se snjom bavi, kajti nam taj posel takove stvari donša; koje su za sveobči napredek neobhodno potrebne.

Napisal LÖB SIMON

Draškovec, 18. nov. 1885.

Slavno Uredništvo!

Molim pokorno, da sledeći dopis vu svoji castni list staviti izvolute:

Draškovec noćju iz med 16 i 17., ovog meseca navalili su zlikovci na farof v noći te odperli su silom dva obloka zvanešua i nuteršnjeg jednog, gde su takajše zimskoga obloka vtergli skupa sa obločnicom; željezne gatre iz obloka spuknuti su van hoteli s gredom; na kaj prebudi se domaća družina ter tak ove razterale, kojom prilikom ostavili su motiku i hrastovu gredu, s kojom služili su se, da iztrgne gatru. Tom prilikom navalili su na stan vposred sela stanujućeg gospodar i odovud bili su odmah raztirani. Pri tretjem pako vkrali su 2 lonca s mlekom i mašču, a pri četertom gospodar naproti birovu mjestnom, čez oblok došli su nuter,

gde iz ladice uzeli su rubenine, jedno ambrelo i 20 frt. vu penezi, kojom prilikom ostavili su železnu lopatu, koju su vkrali na farofu plebanuša Draškovskoga. Ova sva pripetila su se pokraj glavne ceste, gde svoje zločinstvo sveršavali su preko 4 vure v noći. Ovo je ona sigurnost, koju vživamo se takajše i mi Medjimurci. Človek pošten nema sigurnost, poštenja, imetka i življenja od zlih ljudih.

(Kak čujemo, tolvaji su vre vlovleni od žandarah. Zoveju se Jurković Mihalj i Sárközi Kata, cigani su obedva. Pri njih su žandari našli robje, koje su vu Draškovcu 16-ga vkrali. — Urednik).

Kaj je novoga?

— **Kak krstiju štajerci Medjimurca za štajerca?** Lutzenbergski trgovci i kmeti kupuju vedro vina od 6 do 8 frt. vu štrigovskoj i selničkoj fari, ter ga odpelaju vu svoje pivnice i kleti na štajer, i ga prodaju Kranjcom pod imenom Luttenberger Wein. Tak smo mi Medjimurci s tim osvedočeni, da naša vina bolšu cenu imala bi, nego da nas ovi susedi pod takovim imenom predobiju, kajti mi vu Medjimurju priateljah, niti istinskih trgovcov neimamo.

— **Strašni boj.** Žandaram iz Glinive su ove dane dali na znanje, da vu čerovakoj zumi su dva mrtve našli. Žandari se ta postaviju, ali tela nisu našli. Na mesto onoga su čuli, da su Banda Milivoja, stanovnika iz Glinice — kak takajše Rakinič Dragiča stanovnika iz Kestenovec vmorili. Sud e gledal za poslom, kak se je to dogodilo i na sledeča, je došel. Banda svojom ženom je baš prek šume dimo išel, kak je videl, da mu ovce iz paše Rakinič dimo tira. Banda kriči za njim, da naj pusti mira ovcem, jer drugač za njim strelji. Na to je Rakinič ovcam mira pustil i ide mirno dale, ali Banda je zato ipak na njega strelil, s jedno 20 korakov, i baš vu hrbet ga je trofil. Pleziraj zeme svoji revolveru i s čisto bliza je na njega (Banda) strelil vu prsa mu. Ve obedva hitiju si revolvere i primeju se; jen na drugoga s nožom. Strašni boj je med njimi postal. Obedva sud se približavali k potoku Rozička, gde su obedva nazadnje nutri opali. I tu nutri su se još hrvali, dok je Banda protivnika tak vpičil vu prsa, da je odmah vumrl Rakinič. Banda je težko se iz potoka svlekel vun, ali za jednu vuru je i on vumrl.

— **Veliki oženj.** Vu Kanj-i (Abanj-Torna varmegiji) je o. m. med 16 i 17-ga vu noći veliki oženj bil, koj je za kratko vreme jedno 10 gazdov na ništa del. Zroka ognja neznaju.

Med ognjem se je i jedna druga velika nesreća dogodila. Siromak vučitelj je takajše zgorel, kad si je marhu štel vun pustiti; ali veter je dima i ognja tak zapuhnul vu štalu, da siromak više nikak nije mogući bil življenje si osloboditi, nego je tam zgorel. Siromačica ostala je vezda svojom malom dječicom, bez svake pomoći.

— **Žrtva jedne šale.** Bruck Bela 22 let star štacunarski detič je pozvani bil pred jedno 10 dni vu Rač-Almašu na koline. Takvu dobru volju je dobil, da si je pajdašem rekel, da on jen za drugom deset kupic vina zpije. Da mu lekše bude, si je glavu nazad naslonil, vuste odprl, i rekel je pajdašim si da mu ve naj samo vlevaju one deset kupic vina. Kak su mu 7 vu kupicu vlejali, prijel se je za prsa, jer ga nutri boli, kak ti da bi ga nekaj nutro rezalo. I hudo mu je postalo, tak da su ga dimo morali odnesti. Zoveju na jenput doktora ali nije mogući bil onu stvar vun zeti. Odpelali su ga vu Peštu, ali niti tam su mu ne mogli pomoći tak da je te mladi človek s bog takve bedaste šale vumrl, vu naj lepšoj dobi življenja si.

— **Serbski i bulgarski tabor.** Pet danah dugo je trajala ona strahovita bitka, pri kojoj su Serbianski zgubili. November 17-18-i 19-ga je pri Slivnici boj bil, 20 i 21-ga su počinek držali, da si mrtve pokopaju i da se pojaksiju, 22- i 23-ga su Bulgari Serbiansce do Caribrod tirali vun iz Bulgarije. Boj se je počel 14-ga novembra, i prvič je Serbiancom sreća služila, pak su dobili pri Dragomanu, Trnu, Brezniku i Kuli ali za 10 dni se je sve preobrnilo pri Slivnici, gde su je Bulgari jako zbili. Serbski vojniki zbog velike bitke koju su zgubili pri Slivnici, idu vun iz Bulgarije. Nekoji veliju, da bi Milan kralj morao ostaviti svoju krunu, pak da bi reda napravil, naši vojniki išli vu Srbiju. Ali od toga sigurne glase nije čuti Vu Pirotn 1600, a vu Nisu 2500 oranah vojnikov leži. Serbi su vu boj poslali rezerviste (od 30-do 50 let stare), da si vojsku povekšaju, tak da sin s otcem vojuje za domovinu. Na a vlada i drugi veliki orsagi se na to trsiju, da bude s čim predi mir.

— **Alfons španjolski kralj je 25-ga o. m. vu Madridu vumrl.** Komaj je 28 letah star bil. Druga žena mu je Kristina austr. herceginja bila.

— **Pošt.** predplatnici „Medjimurja“ s denešnjim brojom dobija bezplatno: „Medjimurski kalendar.“

LOTTERIJA

Gradec. 1885 22. november

64. 90. 73. 52. 11.

Szerkesztő: MARGITAI JOZSEF urednik.

KELLER MÁTYÁS

CZIPPÉSZ

Nagy-Kanizsán

Főter, Uradalmi házában.

Ajánlja a n. é. közönségnek

Keller Mátyás

cižpész,

Czipész zűzetét

a melyben mindennemű urt-, női és gyermekcipők a legújabb divat szerint külföldi bőrökből vagy egyéb kelmékből a lehető legjutányosabb árért készit.

Különösen figyelmébe ajánlom a vízhatlan valódi muszka lagaria eszímákat.

Kész raktár mindennemű cipőkből és gyermek ránczos eszímákból.

Bébi-, takaralmi-, valamint más, hasonló alkalomra szolgáló eszímák 10 óra leforgása alatt készitettek el.

Videki megrendelések, egy igen elavult mintaczipő beküldése mellett készitettek.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri legmelyebb

tisztelettel

Keller Mátyás

KELLER MÁTYÁS

A legjobb és legszebb

Harmonikák

és minden
zene-
hangszer
csnk

Trimmel N. János nál
BÉCS

VII. Kaiserstrasse 74.

Árjegyzékek harmonika
vagy más zene hangszerekről
ingyen és bérmentve.

1...30

